

Începutul unei relații. De la pasiune la stabilitate sau declin

Florin Ujog

Cred ca imi pot asuma riscul de a afirma ca toti in strafundul fiintei noastre cautam sa creem conditiile ideale in care sa putem iubi si sa fim iubiti pentru ceea ce suntem noi cu adevarat (cu toate ca de multe ori ajungem sa confundam iubirea cu masochismul, dar asta e partea a doua).

Cred de asemenea ca nu voi insulta nici un erudit al psihologiei daca mentionez ca nu cred sa fi existat vreun om in toata istoria omenirii care pe parcursul experientei sale sa nu se fi pierdut pe drum in aceasta minunata si interesanta calatorie numita viata. Radem, glumim, plangem, suferim si indiferent cat am incerca sa traim dupa filosofia gandirii pozitive, nu putem nega faptul ca uneori (si la altii de mai multe ori) ne confruntam si scufundam in situatii si perioade care pot intra usor in sfera de studiu a coprologiei. Printre randuri, in aceste situatii ni se reaminteste de propria vulnerabilitate, respectiv de propria umanitate care poate fi definita doar prin interactiunile cu ceilalti. E ca si cum viata ne-ar pune in fata o mare oglinda prin care ne putem privi propriile vietii dincolo de mastile pe care alegem sa le purtam si sa vedem ca nu suntem chiar atat de puternici tot timpul pe cat am crede ca suntem.

Filosofia existentialista, in frunte cu marele teolog Martin Buber sustine existent a doua moduri fundamentale de relationare. Prima este tipul de relatie automatizat, denumita relatie Eu – Obiect, prin care nu fac apel la umanitatea celuilalt si aleg sa il tratez ca pe un obiect tranzitoriu. Un exemplu specific este cand cumparam paine si in afara de un simplu salut si o tranzactie rapida, nu scoatem nimic altceva. Aceasta forma de relationare este considerata de asemenea si un mecanism de aparare impotriva imprevizibilitatii celorlalti. Alegand sa il tratez pe celalalt ca pe un obiect, scad nivelul de imprevizibilitate ferindu-ma astfel de suferinta vreunei dezamagiri care va veni mai tarziu. Forma cea mai tipica de obiectivizare in acest caz este generalizarea: femeile sunt..., barbatii sunt..., etc. Neg ideea ca x sau y are propria individualitate si ca nu stiu defapt cum va reactiona sau ce va face cu adevarat.

A doua forma de relationare are la baza principiile autenticitatii, acceptarii si empatiei si se numeste relatie Eu – Tu. Or, in aceasta forma de relationare eu fac apel la umanitatea celuilalt

prin exprimarea propriei umanitati. Propriile ganduri, sentimente si experiente trecute purtand in suflet increderea ca si cel de langa mine este la fel de uman. Astfel, relationarea Eu-Tu poate fi considerata motorul sau catalizatorul unei vieti autentice (sau macar primul pas in creerea uneia). Partea cea mai grea este sa ajungi in acel punct (doar nu credeai ca va fi usor, nu? Nici un lucru a carui frumustete dainuie vesnic nu e usor de obtinut, ca sa fiu si eu putin poetic).

In ceea ce priveste relatiile de cuplu, perspectiva existentialista ne arata ca motorul unei relationari autentice de tip Eu-Tu incepe cu Curajul de a fi. Acest Curaj se formeaza pe baza propriului adevar, a sensului vietii si a propriilor valori exprimate la nivel de existenta in primul si in primul rand. Formarea acestuia vine in urma unei meditatiei profunde asupra propriei vieti, deseori aflata in contrast cu ideea de moarte, cea din urma avand puterea de a ne scoate la iveala prioritatile atunci cand ne confruntam cu ea chiar si la nivel imaginar.

Descoperirea propriilor valori si a propriului sens in lume ne ofera individualitate si astfel ajungem noi se ne definim si sa punem stapanire pe propria viata. In momentul in care nu avem sens, fie preluam de la ceilalti un sens inauthentic pentru noi, fie ii lasam pe altii sa ne decida sensul in lume (Frankl, 2009). A-mi da voie sa exprim ceea ce sunt eu cu adevarat, respectand in acelasi timp si adevarul celuilalt si asumandu-mi riscul de a fi chiar si respins de catre celalalt reprezinta in acest context forma cea mai matura de relationare. Deci, nu pot relationa bine cu altul daca nu pot relationa bine cu mine. Sa-mi dau voie sa imi formez eu propria viata, sa-mi acord libertatea de a decide ce este cu adevarat valoros pentru mine si de a-mi constientiza dreptul de a exista in armonie cu mine.